4398

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 17 jan. 1956

Zodra ik gistermiddag in de nieuwsberichten las dat het kabinet besloten had de delegatie uit Genève terug te roepen trachtte ik Harahap voor nader commentaar te spreken te krijgen. Hij kon mij eerst hedenochtend ontvangen.
1. Ik stelde hem eerst de vraag of reeds een officiële mededeling aan de Nederlandse regering over de terugroeping was gedaan of verwachtbaar was. De vraag verraste hem blijkbaar. Hij begon met te zeggen dat dit geen afbreken van de onderhandelingen was maar een consultatie met alle full-members van de delegatie. Tenslotte zei hij dat de Indonesische delegatie een mededeling zou doen aan de Nederlandse delegatie.
2. Ik vroeg hem om commentaar over de beslissing. Was het juist dat de beslissing was genomen juist op aandrang van de Masjumi, gelijk 'regeringskringen' volgens een PIA-bericht van hedenmorgen beweren? De premier antwoordde dat dit niet geheel zo was maar in ieder geval was de beslissing met algemene stemmen genomen.
3. Was de achtergrond van de beslissing dat men beter achtte de besprekingen uit te stellen tot een nieuwe regering? Dit, beweerde hij, was niet ter sprake gekomen. Er was terzake niets beslist. Hij gaf te kennen dat hij op een eerdere hervatting hoopte.
4. De missie Sardjan Indrakusuma naar Genève is blijkbaar uitsluitend bedoeld ter informatie over de politieke toestand alhier en om toelichting te geven op de beslissing aan eigen delegatie.
5. De minister had geen telefonisch contact meer gehad met Anak Agung toen ik naar diens reactie informeerde.
6. De minister informeerde of de Nederlandse regering reeds een beslissing had genomen over de uitstaande punten. Ik antwoordde hier over niets te weten doch aan te nemen dat na de eigenaardige mededeling van de Indonesische minister van Voorlichting dat de besprekingen op 7 januari waren beëindigd de Nederlandse regering wel een afwachtende houding zou hebben aangenomen. In deze vraag ligt de mogelijkheid besloten dat men alsnog aan Nederland de schuld hoopt te geven.
7. De minister sprak de hoop uit dat ter wille van de stemming er nog geen gemeenschappelijke verklaring zou komen.

Ik bracht daarna de anti-koloniale demonstratie van verleden zondag ter sprake en vroeg welke waarde men moest hechten aan de opwekking van de president voor samenwerking met de communisten en aan de aanwezigheid van Ali Sastroamidjojo. De premier bepaalde zich ertoe te zeggen dat er een president zal moeten worden gekozen. Wat Ali en de PNI betreft benadrukte hij dat er in het PNI-kamp verdeeldheid was. Mangunsarkoro was nu overgezwaaid naar de jongere groep (Wilopo). Van de ouderen noemde hij Sabilal Rasjad, oud-Digulist en de parlementsvoorzitter Sartono. Ali beschouwde hij niet als pro-communist.

Ik moge nog wijzen op de PIA-berichten van hedenochtend volgens welke de NU nog onvoldaan zou zijn over het besluit van het kabinet om de delegatie terug te roepen 'om verslag uit te brengen'. De NU zou definitieve afbreking van de besprekingen wensen en haar standpunt herhaald hebben dat de behaalde resultaten niet mogen worden geparafeerd. In dit bericht wordt ook gesproken van NU-besprekingen met dr. Sukiman die blijkbaar de meest acceptabele verbindingsman schijnt te zijn tussen Masjumi en NU.

Ik kan niet beoordelen in hoeverre het in de bovenaangegeven omstandigheden taktisch al of niet wenselijk wordt geacht aan een gemeenschappelijke verklaring mede te werken nu het initiatief tot terugroeping van de delegatie van Indonesische zijde uitgaat. Ik zou alleen naar voren willen

Kenmerk: Van Bylandt 1090.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1956
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19873

brengen dat een gemeenschappelijke verklaring het voordeel heeft dat zij wind uit de zeilen kan nemen voor een mogelijke anti-Nederlandse stemmingmakerij hier te lande.